Hukuk Bölümü 2006/129 E. , 2006/143 K.

- OLUMSUZ GÖREV UYUŞMAZLIĞI,

"İçtihat Metni"

O L A Y:Davacı şirket vekili, 31 TF 596 plaka sayılı araca kesilen trafik para cezası ve gecikme zammının tahsili için gönderilen 2005/000023282 takip numaralı ödeme emrinin iptali istemiyle 7.11.2005 tarihinde , idari yargı yerinde dava açmıştır.

ADANA 2. İDARE MAHKEMESİ TEK HAKİMİ; 28.11.2005 gün ve E:2005/2286, K:2005/1849 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2. maddesine göre "kabahat" deyiminden kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; 3. maddesinde, bu Kanunun genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağının öngörüldüğü; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğunun, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğunun hükme bağlandığı; anılan Kanun'un genel hükümleri arasında yer alan 27. maddesinin birinci fıkrasında, idari para cezasına ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği öngörülmüş olup, bu Kanun'un yürürlüğe girdiği 1.6.2005 tarihinden itibaren idari para cezalarının, idare mahkemelerinin görev alanından çıkarıldığı, 7.11.2005 günü kayıtlara giren dilekçeyle açılan davaya bakma görevinin de, Sulh Ceza Mahkemesi'ne ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı aynı istekle 19.12.2005 tarihinde adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

HATAY 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 9.2.2006 gün ve E:2006/43 Müt. sayı ile, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 55. maddesinde; Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu ile ödeme emri düzenleneceği hükmünün yer aldığı, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinin 1/a. bendinde yapılan tanımlama ile; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı, menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davaların iptal davası olduğu; aynı maddenin 2. fıkrasında idari yargı yetkisinin idari eylem ve işlemin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olduğunun hüküm altına alındığı, bu itibarla; ödeme emrinin 5326 sayılı yasa kapsamında değerlendirilecek idari yaptırım kararı ve dolayısı ile davaya konu itirazın idari yaptırım kararına itiraz niteliğinde olmadığı, idari yargıda çözümlenmesi gereken idari işlemin iptali niteliğinde bir dava olduğu sonucuna varıldığından mahkemenin görevsizliğine görev konusunda çıkan uyuşmazlığın giderilmesi için karar kesinleştiğinde dosyanın resen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Coşkun ÖZTÜRK, Serap AKSOYLU, Z. Nurhan YÜCEL, Abdullah ARSLAN ve Levent ÖZÇELİK'in katılımlarıyla yapılan 02.10.2006 günlü toplantısında;

I- İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

1- 2247 sayılı Yasanın 14. maddesinde yer alan, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca ileri sürülebilir." hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

2- 2247 sayılı Yasanın 19. maddesindeki "Adli, idari , askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Yasakoyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, adli yargı yerince, öncelikle görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ve görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına da karar verilmiştir.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasada öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı göz önüne alındığında, Hatay 2.Sulh Ceza Mahkemesince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör- Hakim Taşkın ÇELİK'in davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU' nun davada idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ

Dava, trafik para cezasından doğan amme alacağının tahsili için düzenlenen ödeme emrinin iptali isteminden ibarettir.

Uyuşmazlık, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre düzenlenen ödeme emrine karşı açılan davaya ilişkin bulunmakla birlikte, amme alacağının doğmasına neden olan trafik para cezası yönünden Uyuşmazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Yasa'nın 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları, göreve ilişkin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmüş; ancak 1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi karşısında, bu Kanunun diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi neticesinde, trafik para cezasına karşı yapılacak itiraza bakma görevinin sulh ceza mahkemelerine ait bulunduğu yolunda kararlar vermiştir.

Bu kısa açıklamadan sonra, inceleme konusu ödeme emrine gelince:

2918 sayılı Yasa'nın 3493 sayılı Yasa ile değişik 115. maddesinin birinci fıkrasında, "Ödeme derhal yapılmadığı takdirde para cezalarının, tutanağın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenmesi gerekir. Bir ay içinde ödenmeyen cezalar için her ay %5 faiz uygulanır. Aylık faizin hesaplanmasında ay kesirleri tam ay olarak dikkate alınır. Bu suretle bulunacak tutar cezanın iki katını geçemez." hükmüne yer verilmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrasında, süresinde ödenmeyen para cezaları için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağına işaret edilmiştir.

Olayda, 31 TF 596 plaka sayılı araca kesilen trafik para cezasına karşı davacı tarafından, bir dava açılmadığı ve para cezasının 115. maddede öngörülen sürede ödenmemesi karşısında idarece, 6183 sayılı Yasa hükümlerine göre dava konusu ödeme emrinin düzenlendiği anlaşılmaktadır.

21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, "Devlete, vilâyet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve âmme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır." denilmiş; 3. maddesinde, para cezaları teriminin: amme, tazminat, inzibati mahiyette olsun olmasın bütün para cezalarını ifade ettiği; İkinci Kısım- Birinci Bölümünde yer alan 54. maddede ödeme müddeti içinde ödenmeyen amme alacağının tahsil dairesince cebren tahsil olunacağı; 55. mad-dede, âmme alacağını vadesinde ödemeyenlere 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumunun bir "ödeme emri" ile tebliğ olunacağı; 58. maddede ödeme emrine itiraz hususu düzenlenmiş ve diğer maddelerde ise takip esasları belirtilmiştir.

Böylece, tahsil dairesince tek yanlı olarak düzenlenen ve ödemede bulunulmaması halinde cebren tahsili gereken kamu alacağına ilişkin ödeme emrinin, idari nitelikte bir işlem olduğu kuşkusuzdur.

Öte yandan, Anayasanın 125. maddesinde yer alan "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." kuralı uyarınca, idari işlem niteliğinde olan ödeme emrine karşı açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde sayılan, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davası kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, kamu alacağının tahsili için düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli olduğundan, Hatay 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında görülen başvurusunun kabulü ile Adana 2. İdare Mahkemesi Tek Hakimi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Hatay 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında görülen başvurusunun KABULÜ İLE, Adana 2. İdare Mahkemesi Tek Hakimi'nin 28.11.2005 gün ve E:2005/2286, K:2005/1849 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 2.10.2006 gününde KESİN OLARAK OYBİRLİĞİ İLE karar verildi.